

Parlamentul
Republicii Moldova

264-01 nr. 439
13 noiembrie 2024

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

AVIZ

la proiectul legii pentru modificarea unor acte normative (facilitarea accesului antreprenorilor locali la piețe de capital externe) (nr. 319 din 07.11.2024)

Direcția generală juridică a examinat în regim prioritar proiectul de lege nominalizat în titlu, conform prevederilor art.54 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996 și ale Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative și reieșind din analiza efectuată relatează următoarele.

I. Aspecte de ordin general și procedural

1. Proiectul de lege a fost înaintat spre examinare în Parlament cu titlu de inițiativă legislativă de Guvernul Republicii Moldova, fiind aprobat în ședința Guvernului din 6 noiembrie 2024, prin Decizia protocolară nr.45.10/2024, fapt ce corespunde prevederilor art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Proiectul de lege transpune:

- art.2 lit.(j), art. 3b (1) și (2), art. 3d (1) și (2) și art.7 (1), (3) și (4) din Directiva 2007/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 iulie 2007 privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților comerciale cotate la bursa, astfel cum a fost modificată ultima oară prin Directiva (UE) 2023/2864 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2023;

- art.72 (4) și art. 83 din Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale, astfel cum a fost modificată ultima oară prin Regulamentul (UE) 2021/23 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020.

Proiectul de lege are drept scop modificarea a 8 acte normative – Legea nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni, Legea nr.192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetatizarea proprietății publice, Legea nr.171/2012 privind piața de capital, Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare, Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor și Legea nr.92/2022 privind activitatea de asigurare sau de reasigurare, elaborate în scopul facilitării accesului antreprenorilor locali la piețele de capital extern.

Potrivit Notei de fundamentare, modificările propuse sunt argumentate de necesitatea punerii în aplicare a Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova Europeană

2030”, aprobată prin Legea nr.315/2022, cât și a Programului național pentru promovarea antreprenoriatului și creșterea competitivității în anii 2023-2027 (Programul PACC 2027), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.653/2023, care fixează măsuri în vederea susținerii dezvoltării antreprenorilor prin îmbunătățirea accesului antreprenorilor la finanțările externe.

3. Referitor la procedura de înaintare a proiectului de lege spre examinare în Parlament, menționăm că proiectul de lege nu a fost consultat cu Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător. În contextul pct.7 sbp.7.3 din Metodologia de analiză a impactului de reglementare, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr.574/2024, în cazul proiectelor de acte normative care conțin norme de reglementare a activității de întreprinzător, nota de fundamentare se avizează de Grupul de lucru al Comisiei de stat pentru reglementarea activității de întreprinzător. Grupul de lucru avizează nota de fundamentare pentru a verifica concordanța cu cerințele Metodologiei și avizează proiectul de act normativ pentru a constata conformitatea acestuia cu principiile de reglementare a activității de întreprinzător prevăzute de legislație și corelația cu rezultatele analizei impactului de reglementare prezentate în nota de fundamentare.

Reiteram despre faptul că, analiza impactului de reglementare va permite identificarea unor posibile probleme, stabilirea obiectivelor, determinarea opțiunilor de soluționare a problemei ori de atingere a obiectivului și estimare a impactului, efectelor sau consecințelor opțiunilor respective, cu scopul de a fundamenta și argumenta necesitatea unei reglementări, având în vedere că nu este clar care vor fi eventualele efecte ale unor asemenea prevederi asupra societăților pe acțiuni și a acționarilor din Republica Moldova.

II. Obiecții de ordin tehnico-juridic și redacționale

1. La clauza de armonizare, cu referire la plasarea identificatorului unic atribuit Directivei (UE) nr. 2007/36 și Directivei (UE) 2017/1132, în temeiul modelelor stabilite la Anexa nr.2 la Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1171/2018 , nr. CELEX al actelor europene supuse transpunerii se vor indica după sursa publicării acestora.

În partea ce ține de Directiva (UE) 2017/1132, clauza de armonizare a proiectului se va expune în următoarea redacție:

„Prezenta lege transpune art. 72 (4) și 83 din Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și Consiliul din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societății comerciale, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 169 din 30 iunie 2017, (CELEX: nr: 32017L1132), așa cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (UE) 2021/23 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 decembrie 2020”.

De obiecțiile vizate mai sus, se va ține cont și la modificările propuse la clauza de adoptare a Legii nr.1134/1997.

Art. I, modificarea Legii nr.1134/1997 privind societățile pe acțiuni

1. Art. 25 alin. (1¹). Propunerea de completare a acestui articol cu un nou alineat este dictată de transpunerea art.72 alin. (4) din Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale. Acest alineat prevede următoarele:

„4) Dreptul de preempțiune nu poate fi limitat sau retras prin statut sau actul constitutiv. Cu toate acestea, adunarea generală poate decide cu privire la aceasta. Organul de administrare sau conducere trebuie să prezinte acestei adunări un raport scris motivând limitarea sau retragerea dreptului de preempțiune și justificând prețul de emisiune propus. Adunarea generală hotărăște în conformitate cu normele privind cvorumul și majoritatea prevăzute la articolul 83. Hotărârea adunării se publică sub forma prevăzută de legislația fiecărui stat membru în conformitate cu articolul 16”.

În raport cu norma propusă spre reglementare, se observă că aceasta condiționează limitarea sau retragerea dreptului de preempțiune al acționarilor, stabilind că „dreptul de preempțiune al acționarilor poate fi limitat sau retras **numai prin hotărârea adunării generale a acționarilor** în legătură cu o omisiune publică de valori mobiliare **și doar în cazul** societăților ale căror valori mobiliare sunt admise spre tranzacționare pe o piață reglementată”.

Cert este că enunțul al doilea al alin. (4) al art. 72 din Directiva UE concretizează, că adunarea generală poate decide cu privire la limitarea sau retragerea dreptului de preempțiune, însă, nota de fundamentare nu aduce argumente privind instituirea unor astfel de condiționări. În vederea asigurării unei transpuneri cât mai corecte și apropiate prevederilor actului UE, se impune o concretizare în acest sens.

2. Art. 52 alin. (6), lit. b), pentru a fi în acord cu art. 182 din Codul civil nr. 1107/2002, art. 5 din Codul fiscal nr. 1163/1997, art. 2 din Legea nr. 220/2007 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, art. 3 din Legea nr. 273/1994 privind actele de identitate în sistemul național de pașapoarte, sugerăm expunerea lit. b) în următoarea redacție:

„numele și prenumele/denumirea acționarului, domiciliul/sediul acționarului, numărul de identificare personal (IDNP)/numărul de identificare de stat (IDNO)”.

3. Art.56 alin.(1) lit.b), privitor la formularea „*în cadrul unui Sistem multilateral de tranzacționare din afara Republicii Moldova*”, întru unificarea terminologiei utilizate în cadrul normativ (a se vedea, spre exemplu, art. 2 și 3 din Legea nr. 171/2012 privind piața de capital; art. 18 din Legea nr. 419/2006 cu privire la datoria sectorului public, garanțiile de stat și recreditarea de stat), sugerăm expunerea acesteia în următoarea redacție: „*în afara sistemului multilateral de tranzacționare*”.

La Art.III, Legea nr.121/2007 privind administrarea și dectatizarea proprietății publice

Modificările Legii nr.121/2007 prevăd reglementări ce vizează procesul de tranzacționare a acțiunilor noi emise de societățile de asigurare și reasigurare, ca urmare a anulării acțiunilor neînstrăinate ale foștilor deținători asupra cărora au devenit incidente prevederile legislației aferente activității de asigurare și reasigurare, similar normelor actuale în privința băncilor de importanță sistemică.

În acest context, ținem să remarcăm că, în temeiul prevederilor propuse la art.54¹ alin.(1) al legii, necesitatea implicării statului în vânzarea acțiunilor băncilor de importanță sistemică este determinată de autoritatea națională macroprudentială, desemnată conform prevederilor Legii nr.209/2018 cu privire la Comitetul Național de Stabilitate Financiară. În cazul societăților de asigurare sau reasigurare, în conformitate cu norma propusă la alin.(2) al articolului, Guvernul va stabili necesitatea implicării statului în vânzarea acțiunilor societăților de asigurare sau reasigurare, a căror cumpărare este determinată ca fiind de interes public.

Este important de menționat că, sectorul de asigurări, la fel ca și cel bancar, este un domeniu specific, nefiind supravegheate și monitorizate de către Guvern.

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare, Banca Națională a Moldovei este autoritatea de supraveghere a activității societăților de asigurări. În acest proces, Banca Națională urmărește respectarea cerințelor legale pentru prevenirea și limitarea riscurilor specifice sectorului și asigurarea stabilității acestuia, în scopul protejării drepturilor și intereselor colective ale contractanților, asiguraților, reasiguraților, beneficiarilor asigurării, terților păgubiți și ale altor persoane ale căror drepturi pot fi lezate.

La fel, Comisia Națională a Pieței Financiare, în temeiul art.3 al Legii nr.192/1998 asigură protejarea drepturilor consumatorilor de servicii financiare, inclusiv pe domeniul asigurărilor.

În contextul celor relatate, nu este clar de ce determinarea interesului public în necesitatea de intervenție a Guvernului, prin cumpărarea acțiunilor nou emise într-o societate de asigurări sau reasigurări nu este precedată de recomandarea autorităților cu atribuții de supraveghere în sectorul financiar, similar normelor stabilite pentru bănci.

La Art.IV, Legea nr.171/2012 privind piața de capital

1.La art.6 alin.(1), la definirea termenului de „informații privind identitatea acționarului”, pentru uniformitate redacțională, norma propusă la litera a) sugerăm a fi expusă în redacția propusă în aviz pentru norma de la **art. 52 alin. (6) lit. b) al Legii nr.1134/1997**.

Cu referire la norma propusă pentru lit.b) al respectivului alineat, atenționăm că, potrivit art.2 lit.j) din Directiva 2007/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 iulie 2007 privind exercitarea anumitor drepturi ale acționarilor în cadrul societăților comerciale cotate la bursă, clasele acțiunilor se indică doar în măsura în care sunt solicitate de societatea comercială. Subsecvent, utilizarea abrevierii „codul ISIN” , în textul normei de la lit.b), nu este conformă normelor tehnicii legislative. Exprimarea prin abrevieri a unor denumiri sau termeni se poate face numai după explicarea lor în text, la prima folosire. Ținem să precizăm că „codul ISIN” este definit în Legea nr.234/2016 drept numărul internațional de identificare a valorilor mobiliare (International Securities Identification Number), alocat în conformitate cu standardul internațional ISO 6166, care identifică în mod unic o anumită emisiune de valori mobiliare.

2. Modificarea propusă la partea introductivă a alin.(3') al art.47 se va revede în contextul în care, potrivit normelor propuse în proiect la art.6 al Legii nr.171/2012, intermediar poate fi societatea de investiții sau depozitarul central. La rândul său, depozitarul central este definit ca Depozitarul central unic sau depozitarul central dintr-un stat străin, care este autorizat de autoritatea competentă a statului străin să desfășoare activități de înregistrare și decontare a valorilor mobiliare.

3. În redacția art.47' alin.(5), considerăm relevant a specifica și dreptul registratorului, similar Depozitarului central unic, de ai fi prezentate, la solicitare, informații privind identitatea acționarilor de la oricare intermediar din întregul lanț de intermediari. În justificarea propunerii, prezintă relevanță prevederile art.47' alin.(2), în temeiul cărora obligația de a colecta, de la intermediarii din întregul lanț de intermediari, inclusiv de la intermediarii ce operează în afara Republicii Moldova și de a transmite emitentului informațiile referitoare la identitatea acționarilor revine, după caz, Depozitarului central unic/registratorului.

La Art.VI, Legea nr.234/2016 cu privire la Depozitarul central unic

Norma de la art.7 alin.(4) operează cu termenul de conturile omnibus(globale), pentru a asigura previzibilitatea legii, considerăm oportună definirea termenului.

La Art.VII, Legea nr.202/2017 privind activitatea băncilor

La 54 alin.(1) se va face trimitere și la Legea nr.171/2012 care definește termenul de dată de referință.

La Art. IX. Dispoziții finale și tranzitorii.

Alin. (4):

- potrivit redacției acestui alineat, Guvernul, în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a legii, *va aproba metodologia* pentru determinarea acțiunilor societăților de asigurare sau de reasigurare de interes public.

Necesitatea adoptării unui „act normativ” de către Guvern rezultă din conținutul art.54¹ propus spre completare în Legea nr.121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, conform Art. III din proiect.

În esență, conform alin. (2) și (3) al art. 54¹, Guvernul poate cumpăra și, ulterior, vinde acțiuni ale societăților de asigurare sau de reasigurare, dacă determină că cumpărarea acestor acțiuni este în interes public, în scopul expunerii acestora la vânzare, concretizând, totodată, că prevederile acestui articol se aplică doar în cazul acțiunilor noi ale băncilor de importanță sistemică sau acțiunilor societăților de asigurare sau de reasigurare, a căror cumpărare este determinată de Guvern ca fiind în interes public.

Se poate observa, că o prevedere expresă, care ar indica, că determinarea acțiunilor societăților de asigurare sau de reasigurare de interes public se va efectua conform unei metodologii nu există. De aceea, întru aplicabilitatea mai eficientă a prevederilor proiectului de act normativ, recomandăm instituirea unei mențiuni privind aprobarea respectivei metodologii de către Guvern;

- cu referire la intrarea în vigoare a prevederilor alin. (4), după cum se propune la acest alineat, Guvernul, **în termen de 6 luni de la data intrarea în vigoare a legii**, va aproba metodologia pentru determinarea acțiunilor societăților de asigurare sau de reasigurare de interes public.

În acest sens, după cum se propune la alin. (1) al acestui articol, **legea va intra în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova**, cu excepția Art. I și IV, care vor intra în vigoare la expirare a 12 luni de la data publicării. În partea ce ține de momentul intrării în vigoare a legii și adoptarea actelor normative necesare implementării prevederilor legii, menționăm, că la stabilirea datei pentru aprobarea actelor normative rezultate din realizarea noilor prevederi urmează a se ține cont, atât de data intrării în vigoare a legii, cât și de timpul necesar pentru aprobarea actelor normative secundare.

În situația expusă la alin. (4), având în vedere, că prin art. 54¹ din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice se propun a fi instituite noi reglementări ce țin de cumpărarea și deetimizarea acțiunilor emise de băncile de importanță sistemică sau acțiunilor societăților de asigurare sau de reasigurare, pentru a exclude orice neclarități la aplicarea acestor reglementări în sensul în care norma nu va putea fi aplicată din considerentul inexistenței unei „metodologii pentru determinarea acțiunilor societăților de asigurare sau de reasigurare de interes public”, optăm pentru fixarea unui termen, din care ar rezulta, că la data intrării în vigoare a dispoziției propuse la alin. (4), „metodologia” respectivă deja să fie aprobată;

- privitor la denumirea „metodologiei” propusă spre reglementare, ținând cont de textul alin. (2) și (3) al art. 54¹ din Legea nr. 121/2007 privind administrarea și deetimizarea proprietății publice, propunem ca „metodologia” să fie denumită ca fiind „metodologia pentru determinarea acțiunilor societăților de asigurare sau de reasigurare a căror cumpărare este determinată ca fiind în interes public”.

Proiectul de lege poate fi înaintat spre examinare în cadrul ședinței plenare a Parlamentului, conform procedurii regulamentare, ținând cont de obiecțiile expuse în prezentul aviz.

Malai **Tatiana MALAI,**
Șef adjunct Direcție generală

Ex. I.Băieșu, tel.820-551
O.Bostan, tel. 820-237